

Wspomaganie inwestycji w kwalifikacje poprzez optymalną politykę fiskalną: Analiza teoretyczna i jej zastosowanie do danych dla Polski

Wśród wyzwań stojących przed współczesnymi państwami dobrobytu w czasach postępującej globalizacji jest utrzymanie konkurencyjności, pomimo wysokich kosztów pracy w tych państwach. Jednym ze sposobów by ten cel osiągnąć jest uwzględnienie roli kwalifikacji, wiedzy i informacji dla produktywności i rozwoju gospodarczego. Jednakże bodźce skłaniające do inwestycji w kwalifikacje są często zakłócane przez efekty zewnętrzne, niepewność, a także przez same państwa dobrobytu, które obciążają wynagrodzenie za pracę (stopę zwrotu z inwestycji w kwalifikacje) wysokimi podatkami. Wpływ tych zakłóceń jest przynajmniej częściowo niwelowany przez transfery od państwa, takie jak subsydia edukacyjne. Jednakże państwo zapewnia również innego typu świadczenia, takie jak zasiłki dla bezrobotnych czy emerytury. Czy ich wpływ na inwestycje w kwalifikacje jest dodatni czy ujemny? Jeśli dodatni, to czy zasiłki dla bezrobotnych są substytucyjne czy komplementarne względem subsydiów edukacyjnych? A emerytury? W jakim stopniu państwo powinno używać każdej z tych polityk by przeciwdziałać czynnikom zakłócającym inwestycje w kwalifikacje?

Celem niniejszego badania jest lepsze zrozumienie tego jak różne typy transferów od państwa takie jak subsydia edukacyjne, zasiłki dla bezrobotnych i emerytury wpływają na decyzje dotyczące inwestycji w kwalifikacje w warunkach niepewności. Zostanie stworzona teoretyczna podstawa dla porównań między różnymi typami transferów od państwa ze względu na ich wpływ na inwestycje w kwalifikacje i na dobrobyt społeczny we współczesnych państwach dobrobytu, a w szczególności w Polsce. Niniejsze badanie ma na celu udzielenie odpowiedzi na trzy pytania badawcze: jakie typy transferów od państwa mogą być z powodzeniem użyte do wspomaganie inwestycji w kwalifikacje w warunkach niepewności; który typ transferów (lub która ich mieszanka) najefektywniej wspomaga inwestycje w kwalifikacje i poprawia dobrobyt społeczny; oraz jaki ma kształt optymalna (maksymalizująca społeczny dobrobyt) polityka transferowa w Polsce.

Istniejące badania podejmujące problematykę wpływu transferów od państwa na inwestycje w kwalifikacje mają tę wadę, że zamiast analizować różne typy transferów łącznie, bada się je rozdzielnie, za każdym razem za pomocą innego modelu. W konsekwencji nie jest możliwa ocena różnych typów transferów ze względu na ich względną efektywność. Niniejsze badanie wypełni tę lukę: w celu odpowiedzi na dwa pierwsze pytania badawcze, zostanie zbudowany ujednolicony model kraju stosującego różne typy transferów, dostarczając do literatury przedmiotu bazujący na efektywności mechanizm selekcji między dostępnymi politykami podatkowo-transferowymi. W szczególności zostanie określone w jakim zakresie państwo powinno stosować subsydia edukacyjne, zasiłki dla bezrobotnych i emerytury, gdy celem jest wspomaganie inwestycji w kwalifikacje i poprawa dobrobytu społecznego.

Wynik empirycznej części niniejszego badania powiąże teoretyczne przewidywania modelu z rzeczywistymi danymi. Obliczając jak obecna polityka podatkowo-transferowa Polski odnosi się do optymalnej polityki, powstaną zalecenia co do kierunku zmian dla tej pierwszej. Te zalecenia określą nie tylko w jakim wymiarze powinny się zmienić łączne wydatki państwa, ale, przede wszystkim, jakie są *składowe* tej zmiany w odniesieniu do różnych typów transferów od państwa. Będzie to stanowić kluczową wartość dodaną empirycznej części niniejszego badania.